

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-402-3-21>

ART AND PROBLEMS OF GLOBALIZATION OF CULTURE

МИСТЕЦТВО І ПРОБЛЕМИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ

Yanchuk T. P.

*Teacher of the Highest Category,
Teacher-Methodologist,
Teacher of Special Disciplines,
Separate structural unit
“Professional College of Construction,
Architecture and Design of Polissia
National University”
Zhytomyr, Ukraine*

Янчук Т. П.

*викладач вищої категорії,
викладач-методист,
викладач спеціальних дисциплін,
Відокремлений структурний
підрозділ «Фаховий коледж
будівництва, архітектури
та дизайну Поліського національного
університету»
м. Житомир, Україна*

Глобалізація культури – це процес, що полягає в поширенні та обміні культурними елементами (такими як мова, звичаї, мистецтво, стиль життя, ідеї) між різними частинами світу [1]. Термін «глобалізація культури» з’явився наприкінці 80-х років ХХ ст. у зв’язку із зближенням націй і розширенням культурних зв’язків народів [2].

Це явище стало особливо інтенсивним у другій половині ХХ ст. та в ХХІ ст. завдяки розвитку технологій, зокрема інтернету і засобів масової інформації. Засоби масової інформації, зокрема телебачення, радіо, соціальні мережі, дозволяють легко та швидко передавати культурні враження через кордони та мають величезний вплив на всіх людей.

Глобалізація дає змогу доступніше знайомитись із різними культурами та їх традиціями, що стимулює популяризацію мистецтва та його розвиток. Разом з тим, глобалізація дає можливість різноманітним культурам стати більш відомими, вийти за межі етнічної або національної групи. Таким чином втілюється принцип плюралізму культур.

Культура будучи законсервованою, повік не може стати самодостатньою.

Адже культурний розвій уможлиблює тільки взаємодія з іншими культурами, сприяючи оновленню, зростанню та творчості [3].

Сучасним архітекторам і дизайнерам доводиться працювати в історичному середовищі, тому розуміння творчих принципів попередників, завдань, які поставали перед ними, дає змогу знаходити сучасні форми для нових художніх концепцій і є важливим елементом професійного розвитку. Це може стати джерелом мотивації і стимулювати творчість. Вивчення різних стилів, технік і концепцій може допомогти генерувати нові ідеї і підходи у дизайні. Знання культури та історії мистецтв допомагає розуміти

еволюцію стилів і тенденцій, що важливо при створенні проєктів, які відповідають сучасним вимогам, але мають в собі спадщину. Процес глобалізації культури значно допомагає викладачу в поясненні та вивченні світового мистецтва, творчості визначних митців кожного періоду, роз'яснення прихованого задуму твору мистецтва, розуміння його значення і впливу на світове мистецтво. Це виражається перш за все за доступністю знаходження інформації в різних інтернет джерелах, книгах, описах фахівців. З другого боку – можливістю на основі опрацьованої інформації, скласти логічно-символьні моделі та презентації для отримання основних знань культурної спадщини загалом. Лише засвоївши все прогресивне і найкраще, що створило людство, і спираючись на власні національні традиції, українські студенти зможуть зробити свій вагомий внесок у розвиток загальносвітового мистецтва.

Збільшення туризму і міграції сприяє обміну культурними досвідами, звичаями та традиціями між різними країнами та регіонами. Зростання світової торгівлі сприяє обміну продуктами, арт-творами та іншими товарами між різними культурами. Фільми, музика, книги та інші розважальні продукти мають потенціал широкого міжнародного прийняття. Діяльність мультинаціональних компаній допомагає розповсюдженню продуктів і брендів на світовому ринку, що впливає на культурні вподобання.

Глобалізація призводить до синтезу різних елементів різних культур, що може призвести до нових форм культурного вираження. Живучи в сучасному світі, важко не помітити діалог культур, який проявляється не тільки на комунікативному, але й на символічному рівні. Крім того прослідковується взаємне проникнення, нерідко доволі несхожих культур, їх обмін. Відбувається розширення культурних зв'язків між народами, і водночас робляться спроби поставити мистецтво на службу інтересам економічного ринку; змінюються культурні моделі, відсуваючи на другий план національну культуру, самобутність, національну ідентичність і культурну унікальність. Спроби осмислити сутність і особливості культурної глобалізації щоразу наштовхуються на потребу врахування актуального контексту динаміки культури, масштабного і всеосяжного впливу інформаційно-комунікаційних технологій і змін у сучасних світоглядних концепціях, що ставлять під сумнів культурну уніфікацію як неминучий процес [2].

Глобалізація культури має значний вплив на розвиток мистецтва та справжнє розмаїття культурного досвіду. Причиною цього явища стала тісна взаємодія країн, держав і народів. Вони перестали розвиватися ізольовано та індивідуально. Подія, що сталася в будь-якій країні, за лічені хвилини отримує відгук у всьому світі.

Не можна нехтувати актуальністю культурної глобалізації, а тим паче глобалізації загалом. Ці явища відбуваються в даний момент, і вони стосуються безпосередньо майбутнього країн та цілих народів.

За рахунок глобалізації може виникати стандартизація мистецтва, орієнтованого на масову аудиторію. Деякі твори можуть пристосовуватися до універсальних смаків, що може призвести до втрати унікальності та національної ідентичності. За допомогою інтернету і соціальних мереж вони мають змогу ділитися своєю творчістю зі світом. Однак це також може призвести до певної однотипності, коли популярні тенденції швидко поширюються і масово приймаються. Традиційні мистецькі форми та ремесла можуть стикатися з викликами через конкуренцію із іншими культурами та стилізацією під глобальний смак. Глобалізація також може викликати питання культурної апропріації, коли елементи однієї культури використовуються чи присвоюються представниками іншої культури без поваги до їхнього контексту і значення.

Використання цифрових технологій і графічних програм може призвести до стандартизації технічних аспектів мистецтва, таких як формати, роздільна здатність, колірний профіль тощо. У світі соціальних мереж і глобального доступу до мистецтва виникають стандарти того, що вважається "популярним" чи "заразним". Мистецькі тренди можуть стандартизувати певні теми, стилі або елементи. Зміни в смаках і вимогах глядачів, колекціонерів і інших замовників можуть призвести до стандартизації або популяризації певних жанрів чи стилів. Ці фактори можуть взаємодіяти та створювати нові стандарти у мистецтві. Однак, важливо враховувати, що мистецтво завжди визначається індивідуальністю та творчістю, і митці залишають простір для інновацій і вираження своєї унікальності.

Сьогодні культура стала засобом, що сприяє досягненню життєвого успіху і матеріального благополуччя. Паралельно глобалізація підняла масову культуру, перетворивши її на один з головних елементів системи культури постіндустріального суспільства.

Глобалізація може також призвести до того, що комерційні інтереси стають домінуючими у сфері мистецтва, а митці можуть бути змушені адаптувати свою творчість під популярні смаки для здобуття світової популярності.

Важливо прагнути зберігати та підтримувати культурну різноманітність в мистецтві, пропагуючи взаєморозуміння і повагу до унікальних традицій і вираження різних культур. Глобалізація культури у мистецтві відкриває нові можливості, але також піднімає важливі питання стосовно збереження і визнання культурної різноманітності.

Збереження і примноження духовно-культурних традицій кожного народу є запорукою стабільного суспільного розвитку і невід'ємною частиною цивілізаційного підходу. Багата спадщина української духовної культури, що вражає різноманіттям, є складовою і невід'ємною частиною світового мистецтва.

Українське мистецтво має багатий історичний і культурний фон, що варто вивчати. Український іконопис має глибокі корені та є важливою частиною культурної спадщини. Ікони відігравали велику роль як засіб вираження духовних ідей і віри. Гуцульський живопис, особливо в Карпатах, відзначається яскравими кольорами та унікальними зображеннями природи, обрядів і гуцульського життя.

Сучасні українські художники виражають свої ідеї через різноманітні мистецькі форми, від живопису і скульптури до інсталяцій і мультимедіа-проектів. Фольклорні мотиви та орнаментика часто стають джерелом натхнення для художників. Елементи національної вишивки та народної традиції відображаються в їх творчості. Українська скульптура і архітектура відзначаються унікальним стилем, особливо у селах і містах з давньою історією.

Кіно також є важливим аспектом культурного виразу. Українське кіно активно розвивається, висвітлюючи різноманітні історичні події, в тому числі і сьогодення. Різноманітні етнічні групи в Україні внесли свій внесок у мистецтво, виражаючи унікальні традиції і культурні особливості.

Значення вивчення мистецтв для сучасних архітекторів і дизайнерів має велику роль у створенні культурно насичених, творчих і інноваційних проєктів, які враховують спадщину минулого і впроваджують її в сучасний контекст.

В сучасному мистецтві з рахуванням глобалізації культури важливо не забувати про велику кількість негативних і позитивних аспектів. Важливо зберігати баланс між глобальним і локальним, враховуючи позитивні аспекти глобалізації, але також захищаючи та зберігаючи унікальність культур і їхній творчий потенціал.

Література:

1. Tomlinson, J. *Globalization and Culture*. University of Chicago Press, 1999.
2. Макарова М. В. Взаємозв'язок глобалізації та культури у сучасному світі, РК, вип. 40, с. 54–61.
3. Лютий Т. До ідеї «культурного плюралізму». Українська культура № 4 (1012), 2013, С. 18–20.